

ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, სს „RMG Copper“-ის სასარგებლო წიაღისეულის (მუშევანი 2-ის ოქრო-სპილენძის საბადო) ღია კარიერული წესით მოპოვების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშთან დაკავშირებით სამინისტროში შემოსული შენიშვნებისა და წინადადებების შესახებ

შენიშვნების და წინადადებების ავტორები	შენიშვნები/მოსაზრებები	შენიშვნების/მოსაზრებების გათვალისწინების შესახებ
სოფ. მუშევანის მოსახლეობა	<ul style="list-style-type: none"> „სოფელ მუშევანში ამ ეტაპისთვის ცხოვრობს დაახლოებით 600 ადამიანი, რომელთა აბსოლუტურ უმრავლესობას შეადგენენ საქართველოს აზერბაიჯანელები. ადგილობრივ მოსახლეობაში სახელმწიფო ენის (ქართული ენის) ცოდნა უკიდურესად დაბალია. შესაბამისად, მოსახლეობას არ აქვს შესაძლებლობა ქართულ ენაზე გაეცნოს მუნიციპალიტეტში დაგეგმილი საქმიანობების შესახებ ინფორმაციას, ხოლო მუნიციპალიტეტი და მისი წარმომადგენლები არ უზრუნველყოფენ ინფორმაციის თარგმნას და მიწოდებას მოსახლეობისთვის გასაგებ ენაზე. სს „RMG Copper“-ის მიერ სოფელში სასარგებლო წიაღისეული მოპოვების დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ აგრეთვე არ მიუღია ადგილობრივ მოსახლეობას ინფორმაცია მათთვის გასაგებ ენაზე. კერძოდ, სოფელში 2022 წლის 14 ივლისამდე რამდენიმე დღით ადრე გამოაკრეს ქართულ ენაზე შედგენილი ცნობა დაგეგმილი საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების გეგმის განხილვის შესახებ. შედეგად მხოლოდ რამდენიმე ადამიანმა შეძლო შინაარსის გაცნობა და 2022 წლის 14 ივლისის შეხვედრაში მონაწილეობა. აღნიშნულ შეხვედრაში მონაწილეობდა დაახლოებით 70 პირი, რაც სოფლის მოსახლეობის უმცირეს ნაწილს წარმოადგენს“. გარდა ამისა, შეხვედრაზე წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში, სკოპინგის ანგარიში შედგენილია ქართულ ენაზე და არცერთი დოკუმენტი არ არის თარგმნილი აზერბაიჯანულ ენაზე, შესაბამისად ადგილობრივ მოსახლეობას არ აქვს მათი შინაარსის გაცნობის შესაძლებლობა. მიგვაჩნია, 	<p>საზოგადოების ჩართულობის მიზნით სააგენტომ უზრუნველყო სს „RMG Copper“-ის სასარგებლო წიაღისეულის (მუშევანი 2-ის ოქროსპილენძის საბადო) ღია კარიერული წესით მოპოვების გზშ-ის ანგარიშის საჯარო განხილვის თაობაზე ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაცია განთავსდა როგორც სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე (https://nea.gov.ge/Ge/GZSH/259), ასევე - სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე (https://eiec.gov.ge/Ge/PublicHearings/14) და ინფორმაცია გაეგზავნა ცენტრის ყველა გამომწერს ელ. ფოსტის მეშვეობით, ამასთან სააგენტომ უზრუნველყო საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის განთავსება სოფ. მუშევანის ტერიტორიაზე საზოგადოებრივი თავშეყრისა და ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში. საჯარო განხილვის ჩატარების შესახებ ინფორმაცია ასევე გამოქვეყნდა ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე, ვებგვერდზე ასევე, საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაცია განთავსდა ადგილობრივ გაზეთში. „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსისა“ და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2018 წლის 22 თებერვლის N2-94 ბრძანებით</p>

	<p>რომ აღნიშნული გარემოება არის მნიშვნელოვანი პროცედურული დარღვევა, ვინაიდან მოსახლეობა დაგეგმილი საქმიანობის ზემოქმედების ქვეშ მოექცევა და გვაქვს უფლება ჩვენთვის გასაგებ ენაზე გავცნოთ დაგეგმილი საქმიანობის ზემოქმედების ანგარიშს..</p> <ul style="list-style-type: none"> • მნიშვნელოვან დარღვევას წარმოადგენს ის გარემოება, რომ ადგილობრივი მოსახლეობისთვის ინფორმაცია გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის განხილვის შესახებ განხილვამდე რამდენიმე დღით ადრე გახდა ცნობილი, რის გამოც ჩვენ ვერ შევძელით მობილიზება და შეხვედრაში მონაწილეობა. ამასთან ერთად, შენიშვნებისა და მოსაზრებების წარმოსადგენად ვადა მხოლოდ ამა წლის 28 ივლისამდე მოგვეცა, რაც იმის გათვალისწინებით, რომ შეხვედრაში ადგილობრივი მოსახლეობის უმრავლესობა არ მონაწილეობდა და წარმოდგენილი ანგარიში არ არის ჩვენთვის გასაგებ ენაზე თარგმნილი, არის საკმაოდ მოკლე დრო და არის საკმარისი ანგარიშის სრულყოფილად გაცნობისა და მასზე კვალიფიციური შენიშვნების წარმოდგენისთვის. განვიმარტავთ, რომ ადგილობრივი მოსახლეობისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია გზშ-ს შინაარსის გაცნობა და შინაარსობრივი შენიშვნების წარმოდგენა.. 	<p>დამტკიცებული „საჯარო განხილვის წესის“ თანახმად საჯარო განხილვის თაობაზე ინფორმაცია მოიცავდა საჯარო განხილვის ჩატარების დროს, ადგილსა და წესს, საქმიანობის მოკლე აღწერას, გადაწყვეტილების მიმღები უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს დასახელებას, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ გათვალისწინებული გადაწყვეტილების მიღებისთვის საჭირო დოკუმენტაციის ხელმისაწვდომობის საშუალებებს, აგრეთვე მონაცემებს იმ ადგილისა და მისამართის შესახებ, სადაც შესაძლებელია აღნიშნული დოკუმენტაციის გაცნობა, აგრეთვე მითითება საჯარო განხილვის დროს აღნიშნული დოკუმენტების ნაბეჭდი ეგზემპლარების მიღების შესაძლებლობის შესახებ, საჯარო განხილვაზე დასწრების/საჯარო განხილვაში მონაწილეობის და მასზე მოსაზრებებისა და შენიშვნების წარდგენის შესაძლებლობის თაობაზე.</p> <p>აღსანიშნავია, რომ 2022 წლის 14 ივლისს გამართულ საჯარო განხილვაზე უზრუნველყოფილი იყო მთლიანი სხდომის ეროვნული უმცირესობის ენაზე თარგმანი, მათ შორის გზშ-ის ანგარიშის პრეზენტაციის, დამსწრე საზოგადოების დისკუსიისა და კითხვა-პასუხის ფორმატი. ვინაიდან საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად, ადმინისტრაციული წარმოება ხორციელდება ქართულ ენაზე, სააგენტოში დოკუმენტაციის წარმოდგენა ხდება სახელმწიფო ენაზე.</p> <p>რაც შეეხება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშთან დაკავშირებით შენიშვნებისა და მოსაზრებების წარმოდგენის ვადას, გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მიხედვით,</p>
--	--	---

		<p>“საზოგადოებას უფლება აქვს, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების თაობაზე განცხადების ამ კოდექსის მე-12 მუხლის მე-4 ნაწილით დადგენილი წესით (შესაბამისი განცხადების გამოქვეყნებიდან) განთავსებიდან 40 დღის ვადაში წარუდგინოს სააგენტოს მოსაზრებები და შენიშვნები გზმ-ის ანგარიშთან, დაკავშირებით. ვინაიდან განცხადება გამოქვეყნდა 2022 წლის 2 ივნისს საზოგადოების შენიშვნების/მოსაზრებების წარმოდგენის ვადა განისაზღვრა კანონმდებლობით დადგენილი წესით, 28 ივლისის ჩათვლით - 40 სამუშაო დღე.</p>
<p>სოფ. მუშევანის მოსახლეობა</p>	<ul style="list-style-type: none"> 2022 წლის 14 ივლისს გამართულ შეხვედრაზე გვეცნობა, რომ კომპანია გეგმავს სოფელ მუშევანში სასარგებლო წიაღისეულის მოიპოვოს ბურღვა-აფეთქებითი მეთოდით წელიწადში 55-ჯერ, ამასთან ერთად აფეთქებითი სამუშაოები უნდა განხორციელდეს მოსახლეობის საცხოვრებელი სახლებიდან 800 მეტრის დაშორებით. ადგილობრივი მოსახლეობა გამოხატავს კატეგორიულ წინააღმდეგობას აღნიშნული მეთოდისა და გეგმის მიმართ, ვინაიდან მიგვაჩნია, რომ ამ მეთოდით სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება საფრთხეს უქმნის ჩვენს ეკოსისტემას, საცხოვრებელ სახლებს და ჯანმრთელობას. როგორც ცნობილია, საქართველოს კონსტიტუციის მე-10, მე-19 და 29-ე მუხლებით უზრუნველყოფილია სიცოცხლის, საკუთრებისა და გარემოს დაცვის უფლება და განსაზღვრულია, რომ მოქალაქეებს გვაქვს ჯანსაღ გარემოში ცხოვრების უფლება, სადაც დაცული იქნება ჩვენი სიცოცხლე და ჯანმრთელობა. კომპანიის მიერ დაგეგმილი სამუშაოების წარმოება კი პირდაპირ ზიანს მიაყენებს გარემოს და მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ექნება ჩვენს საკუთრებაზე, ჯანმრთელობასა და სიცოცხლეზე.. აღნიშნულის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვანია მკაცრად შეფასდეს კომპანიის მიერ დაგეგმილი საქმიანობის აღნიშნული 	<p>გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, საბადოს დამუშავების ეტაპზე, წლის განმავლობაში განსაზღვრულია დაახლოებით 55 აფეთქება, კვირაში 1-2 აფეთქება. ამასთან, აფეთქებითი სამუშაოები შესრულდება მხოლოდ დღის საათებში, დაახლოებით 11:00-დან 16:00 საათამდე დროის მონაკვეთში. წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, აფეთქების გრაფიკების შესახებ ინფორმაცია, პერიოდულად ეცნობება მოსახლეობას. ანგარიშში აგრეთვე გათვალისწინებულია, რომ აფეთქებითი სამუშაოები ჩატარდება ისეთი მუხტებით, რომელიც საფრთხეს არ შეუქმნის სოფლის მოსახლეობას.</p> <p>გზმ-ის ანგარიშში შეფასებულია ხმაურითა და ვიბრაციით გამოწვეული ზემოქმედება, აფეთქებითი სამუშაოების ეტაპზე გენერირებული ხმაური, რომელსაც ადგილი ექნება კვირაში 1-2-ჯერ და გაგრძელდება რამდენიმე წამი. აფეთქებითი სამუშაოების ეტაპზე, ადგილზე გენერირებული ხმაურის მაქსიმალური დონე არ აღემატება 140 დბ-ს. აფეთქებისას უახლოეს საცხოვრებელ</p>

	<p>ნაწილი და გათვალისწინებული იქნეს ადგილობრივი მოსახლეობის შენიშვნები.</p> <ul style="list-style-type: none"> • გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ 2022 წელს გამართულ შეხვედრაზე გვეცნობა, რომ სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების საქმიანობის საკომპენსაციოდ კომპანიაში დასაქმდება ადგილობრივი მოსახლეობა. კომპანიის განმარტებით იგეგმება დაახლოებით 50 ადგილობრივის დასაქმება. ჩვენთვის, აღნიშნული გარემოება არის ბუნდოვანი და არ შეიცავს დასაქმებისთვის საკმარის გარანტიებს, ვინაიდან კომპანიას არ წარმოუდგენია დასაქმების კონკრეტული გეგმა, არ მიუთითებია რა კვალიფიკაციის და პროფესიის მქონე პირების დასაქმებაა შესაძლებელი, არიან თუ არა მსგავსი გამოცდილების მქონე პირები სოფელ მუშევანში, ამასთან ერთად, სრულიად გაუგებარია კომპანია ადგილობრივ მოსახლეობად ვის მიიჩნევს-უშუალოდ მუშევანში მცხოვრებ პირებს თუ ზოგადად ბოლნისის მუნიციპალიტეტში მცხოვრებ პირებს; • მნიშვნელოვან დარღვევას წარმოადგენს ის გარემოება, რომ სავარაუდოდ კომპანიის წარმომადგენლებს შეცდომაში შეჰყავთ ადგილობრივი მოსახლეობა და ცდილობენ ხელი მოაწერინონ სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების თანხმობაზე, რისთვისაც მათ აწვდიან ინფორმაციას იმგვარად, რომ თითქოს კომპანია სოფელში უზრუნველყოფს წყალარინების ქსელის მოწყობას და გაზიფიკაციას. აღნიშნული ინფორმაციის მიღმა კი მოსახლეობას არ მიეწოდება ინფორმაცია რეალურად დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ, რის გამოც სოფლის მოსახლეობა ხელს აწერს თანხმობის ფორმას ისე რომ მათთვის უცნობია თანხმობის რეალური შინაარსი 	<p>სახლთან გავრცელებული ხმაურის დონე, ბუნებრივი ბარიერის გათვალისწინების გარეშე იქნება 83 დბ, ხოლო ბუნებრივი ბარიერის გათვალისწინებით - 68-73 დბ. აქვე გასათვალისწინებელია, რომ საბადოს დამუშავება გათვალისწინებულია 1000-800 მ ჰორიზონტზე და თითოეული საფეხურის ფორმირების ეტაპზე, რაც უფრო ღრმად მოხდება მიწის ფენებში ჩასვლა, კარიერის ყოველი საფეხური, შეასრულებს ხმაურის ჩამხშობი ბარიერის ფუნქციას.</p> <p>გარდა ამისა, ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სააგენტოს მოთხოვნის (2022 წლის 8 აგვისტოს N 21/4232 წერილი) შესაბამისად, სს „RMG Copper“-მა წარმოადგინა დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ დამატებითი (დაზუსტებული) ინფორმაცია (იხ. ლინკი: https://nea.gov.ge/Ge/GZSH/770) რომელიც სხვა საკითხებთან ერთად: მოიცავდა სოფ. მუშევანის მოსახლეობის მიერ დასმულ საკითხებს.</p> <p>გზშ-ის ანგარიშისა და კომპანიის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, კომპანია მადნის ზიდვას არ განახორციელებს სოფლის გზის მეშვეობით, აფეთქებითი სამუშაოები ჩატარდება ისეთი მუხტებით, რომელიც საფრთხეს არ შეუქმნის სოფლის მოსახლეობას. კომპანიის მხრიდან განხორციელდება მუდმივი გარემოსდაცვითი მონიტორინგი, ამტვერიანების შემცირების ღონისძიებები და სხვა გარემოსდაცვითი პროექტები, რომელიც შეამცირებს სოფლის მოსახლეობაზე ნეგატიურ ზემოქმედებას. პროექტის განხორციელებისას დასაქმდება 50 ადამიანი, მათ შორის უმეტეს წილად იქნება ადგილობრივი მოსახლეობა და</p>
--	---	---

		<p>მათი სოციალური საჭიროებების შესაბამისად კომპანია უზრუნველყოფს მოსახლეობასთან შეთანხმებული პროექტების დაფინანსებას მემორანდუმის ფარგლებში.</p>
<p>ა(ა)იპ მწვანე ალტერნატივა</p>	<ul style="list-style-type: none"> როგორც ანგარიშის შესავალ ნაწილშია ნათქვამი, „RMG Copper“-ს დაგეგმილი აქვს მუშევანი 2-ის ოქრო-სპილენძის საბადოს ექსპლუატაცია. მოპოვებითი საქმიანობა ეფუძნება შპს „კავკასიის სამთო ჯგუფზე“, 2021 წლის 31 მაისს გაცემულ N10002084 ლიცენზიას, რომელიც RMG Copper-ს იჯარით გადაეცა. აღსანიშნავია, რომ RMG Copper-სთვის გადაცემული მუშევანი 2-ის საბადოს მთლიანი ფართობი მოიცავს 902.95 ჰექტარს, საიდანაც უშუალოდ სამთო მინაკუთვნის ფართობი 175.8 ჰექტარია; თუმცა, კომპანია ამ ეტაპზე საქმიანობის განხორციელებას გეგმავს 11.27 ჰექტარზე და მხოლოდ აღნიშნულ ტერიტორიაზე ატარებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას. პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით წარმოდგენილ შენიშვნებში მწვანე ალტერნატივას ერთ-ერთი მთავარი შენიშვნა სწორედ აღნიშნულ საკითხს ეხებოდა, რომელიც არ იქნა გათვალისწინებული და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ მაინც გასცა სკოპინგის დასკვნა. საქმე იმაშია, რომ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების საგანი ლიცენზიით გათვალისწინებული საქმიანობაა და არა მისი ნაწილი. შესაბამისად, გზშ-ის პროცედურა უნდა გაიაროს საბადოს მთლიან ტერიტორიაზე დაგეგმილმა საქმიანობამ, მიუხედავად იმისა, თუ როდის გეგმავს ან გეგმავს თუ არა საერთოდ კომპანია მთლიანი ტერიტორიის ათვისებას; ის გარემოება, რომ RMG Copper-მა გადაწყვიტა ლიცენზიით გათვალისწინებული ტერიტორიის ნაწილის ათვისება, ვერ გახდება საქმიანობის დანაწევრების საფუძველი. აღსანიშნავია, რომ მიუხედავად იმისა, რომ მუშევანი 2-ის საბადოზე დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ვადა ექვსი წლით განისაზღვრა, კომპანიას უფლება აქვს მოპოვებითი საქმიანობა 2042 წლამდე, ანუ ლიცენზიის ვადის ამოწურვამდე განახორციელოს. ამ პერიოდში კი, „წიაღის 	<p>როგორც სს „RMG Copper“-ის დამატებით (დაზუსტებული) ინფორმაციაშია განმარტებული პროექტის ხელოვნურ დანაწევრებასთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს, რომ გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის I დანართით სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება, თუ მოპოვების ადგილის ზედაპირი 25 ჰექტარზე მეტია, საჭიროებს გარემოსდაცვით გადაწყვეტილებას, ხოლო ამავე კოდექსის მეორე დანართის თანახმად იმ შემთხვევაში თუ სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისას, მოპოვების ადგილის ზედაპირი 10 ჰექტარზე მეტია, საქმიანობისთვის გათვალისწინებულია სკრინინგის პროცედურა. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით გათვალისწინებული სკრინინგის ან გზშ-ს პროცედურის საჭიროება უშუალოდ მოპოვების ადგილის ზედაპირის ფართობს უკავშირდება. შესაბამისად, კანონმდებლობიდან არ გამომდინარეობს, რომ სალიცენზიო ფართობის ან სალიცენზიო ფართობით გათვალისწინებული სამთო მინაკუთვნის ფართობით უნდა შეფასდეს საჭიროებს თუ არა დაგეგმილი საქმიანობა (წიაღისეულის მოპოვება) გზშ-ს ან სკრინინგის პროცედურას. მიუხედავად იმისა, რომ ლიცენზიის ფართობი 902.95 ჰექტარია, რომლიდან 175.8 ჰექტარი სამთო მინაკუთვნია, კომპანია უშუალოდ მოპოვების სამუშაოების განხორციელებას გეგმავს სამთო მინაკუთვნის ფარგლებში 11.27 ჰექტარზე. კომპანიას წარმოდგენილი აქვს სასარგებლო წიაღისეულის</p>

შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად, მოპოვების პარალელურად ლიცენზიანტს უფლება აქვს, საბადოს ექსპლუატაციისას დამატებითი შესწავლის სამუშაოები განახორციელოს, ხოლო შესწავლის შედეგების გათვალისწინებით უზრუნველყოს რესურსების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მარაგების კატეგორიაში გადაყვანა და მისი მარაგების სახელმწიფო კომისიისთვის დასამტკიცებლად წარდგენა“; ეს იმას ნიშნავს, რომ არაა გამორიცხული მარაგების დამტკიცების შემთხვევაში დაგეგმილი საქმიანობა გაფართოვდეს.

ასეთ შემთხვევაში, საჭირო გახდება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესს ახლიდან დაექვემდებაროს მოპოვებითი საქმიანობა ახალ ტერიტორიაზე, რაც შეამცირებს მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების სრულფასოვნად შესწავლის ალბათობას. აღნიშნული ქმნის იმის შთაბეჭდილებას, რომ საქმე გვაქვს საქმიანობის ხელოვნურად დანაწევრების (ე.წ. salami slicing) მავნე პრაქტიკასთან. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია, რომ ჯერ სრულად იქნას შესწავლილი სალიცენზიო ტერიტორია და მთლიან ფართობზე დამტკიცდეს წიაღისეულის მარაგები და მხოლოდ შემდეგ ჩატარდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასება სრული სალიცენზიო ტერიტორიისთვის.

დამუშავების პროექტი, რომელიც ითვალისწინებს ამ ეტაპზე დამტკიცებული სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების მოპოვების შესაძლებლობას მხოლოდ 11.27 ჰექტარზე. დასაბუთება, იმასთან დაკავშირებით რომ აღნიშნული ფართობი არის საკმარისი და საჭირო (აუცილებელი) სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების მოპოვებისთვის, წარმოდგენილია დამუშავების პროექტში შესაბამისი სტრატეგიული ნახაზებით და ტექსტური მასალებით.

კომპანიის განმარტებით სამთო მინაკუთვნის ფართობი 175.8 ჰა, განსაზღვრულია მხოლოდ სამომავლო პერსპექტივით. ის ფაქტი, რომ სამთო მინაკუთვნის ფართობი 175.8 ჰექტარია, არ ნიშნავს რომ კომპანიას აქვს უფლება და შესაძლებლობა დაიწყოს მისი დამუშავება. საჭიროა საკმაოდ ხანგრძლივი და მრავალ ეტაპიანი პროცედურები. პირველ, რიგში ეს არის სასარგებლო წიაღისეულის შესწავლა, შემდგომ მათი დათვლა და მარაგების კატეგორიაში გადაყვანა. აუცილებელია, სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების ანგარიშის მომზადება და წარდგენა უწყებათაშორის კომისიაზე, რომლის დადებითი გადაწყვეტილების შემდგომ სსიპ მინერალური რესურსების სააგენტოს მიერ ხდება სასარგებლო წიაღისეულის სახელმწიფო ბალანსზე აყვანა. სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების სახელმწიფო ბალანსზე აყვანის შემდგომ, შესაძლებელია ლიცენზიანტის მიერ მოთხოვნილი იქნეს ლიცენზიაში ცვლილებების შეტანა სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების მიზნით, რაც საჭიროებს საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებას. საქართველოს მთავრობის მიერ თანხმობის გაცემის შემდგომ საბოლოო გადაწყვეტილება

		<p>მიიღება, სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტოს მიერ, რომელთანაც ცალკე უნდა შეთანხმდეს შესაბამისი ათვისების გეგმა და წარდგენილ იქნეს დამუშავების პროექტი. თუმცა, შესაძლებელია, მარაგების ახალი ანგარიში საერთოდ არ იქნეს წარდგენილი, ან უარი ითქვას მარაგების სახელმწიფო ბალანსზე აყვანასთან დაკავშირებით კომისიის მიერ, ან მთავრობის მიერ არ იქნეს შესაბამისი თანხმობა გაცემული, ან ლიცენზიანტმა არ მოითხოვოს მოსაპოვებელი ოდენობის გაზრდა. შესაბამისად, დღეის მდგომარეობით როდესაც არ არსებობს 175.8 ჰა-ზე პროექტის განხორციელებისათვის არც საკმარისი ინფორმაცია და არც სამართლებრივი შესაძლებლობა. იმ შემთხვევაში, თუ სასარგებლო წიაღისეულის მარაგები იქნა დამტკიცებული და კომპანიას მიეცა მოპოვების უფლება, ამის შემდგომ საჭირო იქნება სასარგებლო წიაღისეულის დამუშავების პროექტის შედგენა და გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით გათვალისწინებული პროცედურის გავლა, რა დროსაც შეფასდება როგორც მოქმედი აგრეთვე დაგეგმილი საქმიანობა. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ის ფაქტი რომ არსებობს თეორიულად სამომავლოდ წარმოების ან/და ფართობის გაზრდის პერსპექტივა, არ ნიშნავს რომ აღნიშნულ პერსპექტივაზე დაყრდნობით უნდა მოხდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასება. წერილში აღნიშნულია, რომ, იმ პირობებში, როდესაც არ არსებობს 11.27 ჰექტარზე მეტ ფართობზე კონკრეტიკა, კერძოდ რა ფართობზე, რა სიღრმეზე, რა რესურსის, როგორი შემცველობის, რა მეთოდითა და ტექნოლოგიით შეიძლება მოხდეს მოპოვება, შეუძლებელია გარემოს</p>
--	--	---

		<p>კომპონენტებზე ზემოქმედების შეფასება. თავის მხრივ, იმის დავალებულიება კომპანიისთვის, რომ ჯერ სრულად შეისწავლოს 175.8 ჰა-ზე სასარგებლო წიაღისეულის მარაგები და ამის შემდგომ დაიწყოს საქმიანობა, ეწინააღმდეგება „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნებს. ასეთი მოთხოვნა კომპანიის განმარტებით არაგონივრულია და მსგავსი მიდგომით, ყოველთვის შეიძლება უარი ითქვას კონკრეტული ფართობით/წარმადობით საქმიანობის განხორციელებაზე, ვინაიდან საქმიანობის განმახორციელებელს თეორიულად ყოველთვის აქვს წარმადობის/ფართობის გამოყენების ზრდის შესაძლებლობა.</p> <p>ზემოაღნიშნული განმარტებების თანახმად კომპანია ხელოვნურად არ ახორციელებს პროექტის დანაწევრებას. რაც შეეხება, ე.წ. „salami slicing,“ ევროკავშირის კომისიის განმარტებით, „Salami-slicing გულისხმობს ისეთ პრაქტიკას, როდესაც ხდება პროექტის დაყოფა ორ ან მეტ პროექტად, ისე რომ თითოეული პროექტი არ საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას და შესაბამისად ხდება მთლიანი პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურებისგან თავის დაღწევა. „Salami-slicing“ აგრეთვე გულისხმობს ისეთ პრაქტიკას, როდესაც საქმიანობის განმახორციელებელი იღებს ნებართვას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარების ზღვარს ქვემოთაა, რითაც სუბიექტი თავს არიდებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურას, და მოგვიანებით ზრდის წარმადობას ან აფართოებს მას, რაზედაც საჭირო ხდება (შემდგომში) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურის გავლა.“ (დეტალურად იხ. COM/2003/0334, Report from the</p>
--	--	--

		<p>Commission to the European Parliament and the Council on the Application and Effectiveness of the EIA Directive (Directive 85/337/EEC as amended by Directive 97/11/EC) - How successful are the Member States in implementing the EIA Directive, paragraph 4.3.15.).</p>
<p>ა(ა)იპ მწვანე ალტერნატივა</p>	<p>გზშ-ის ანგარიშის 3.1 ქვეთავში საუბარია ნულოვანი ალტერნატივისა და პროექტის საჭიროების შესახებ; თუმცა, ქვეთავში წარმოდგენილი მოსაზრებები ვერ ასაბუთებს პროექტის განხორციელების საჭიროებას. ქვეთავში წარმოდგენილი მტკიცებით, ნულოვანი ალტერნატივის შერჩევა ანუ წიაღის სარგებლობაზე უარის თქმა გულისხმობს მფლობელის მიერ ლიცენზიით გათვალისწინებული საქმიანობის განხორციელებაზე უარს, რაც ეწინააღმდეგება ლიცენზიის პირობებს და გამოიწვევს ლიცენზიის მფლობელის დაჯარიმებას. ნულოვანი ალტერნატივის განხილვის საკითხის მიმართ მსგავსი მიდგომა, რა თქმა უნდა, გაუმართლებელია. პროექტის სხვადასხვა ალტერნატივებთან ერთად ნულოვანი ალტერნატივის შეფასება და ალტერნატივის შერჩევისას მისი გათვალისწინება სავალდებულოა. ის ფაქტი, რომ საპროექტო ტერიტორიაზე ლიცენზია უკვე გაცემულია და წიაღისეულის ლიცენზიის მფლობელს წიაღისეულის მოპოვების პროექტისთვის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ჩატარების აუცილებლობის ფაქტს. საქართველოს კანონმდებლობით, წიაღის მოპოვების პროექტზე გარემოზე ზემოქმედების შეფასება ტარდება ლიცენზიის მფლობელი კომპანიის მიერ ლიცენზიის გაცემის შემდგომ; თუმცა, ლიცენზიის არსებობა, რა თქმა უნდა, არ ნიშნავს იმას, რომ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება აუცილებლად დადებითი უნდა იყოს და შეფასების პროცესში პროექტის განუხორციელებლობის ალტერნატივა არ უნდა იყოს ჯეროვნად შეფასებული და გათვალისწინებული. გარდა ამისა, პროექტის საჭიროებაზე საუბრისას, სათანადოდ არ არის დასაბუთებული პროექტის განხორციელების ხარჯებისა და სარგებლის ანალიზი. საერთოდ არაა შეფასებული ის დანაკარგი, რომელიც მოპოვებითი საქმიანობის განხორციელებით მიადგება ბუნებრივ თუ სოციალურ გარემოს. პროექტის განხორციელებით მიღებული დანაკარგის შესახებ ინფორმაციის არარსებობის პარალელურად, ანგარიშში მხოლოდ</p>	<p>გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ხარჯსარგებლიანობის ანალიზი და ალტერნატივის დასაბუთება.</p> <p>ასევე, „RMG Copper“-ის მიერ წარმოდგენილ დამატებითი (დაზუსტებული) წერილში ასახულია დამატებითი ინფორმაცია პროექტის ხარჯ-სარგებლიანობის ანალიზისა და ალტერნატივის დასაბუთების შესახებ.</p> <p>ნულოვან ალტერნატივასთან დაკავშირებით, დოკუმენტში მითითებულია, რომ „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, აკრძალულია დასახლებული პუნქტების, სამრეწველო კომპლექსების, კომუნიკაციების, სამეურნეო და სხვა ობიექტების დაპროექტება და მშენებლობა, სანამ არ დადასტურდება, რომ მომავალი განაშენიანების ფართობზე არ არსებობს სასარგებლო წიაღისეულის საბადო (ტექნოგენური საბადოს გარდა) ან გამოვლინება. საქმიანობის განუხორციელებლობის შემთხვევაში (ნულოვანი ალტერნატივა) მუშევანი 2-ის ოქრო-სპილენძის საბადოს ტერიტორიის სხვა დანიშნულებით განვითარების შესაძლებლობა შეზღუდულია. მუშევანის საბადოს ტერიტორიას, მისი მდებარეობიდან გამომდინარე, მოსახლეობა არ იყენებს სოფლის მეურნეობის მიზნებისათვის, არ ხდება აღნიშნული ტერიტორიის ტურისტული და რეკრეაციული მიზნებისათვის გამოყენება და</p>

ზოგადი სახის ჩანაწერებს ვხვდებით იმის შესახებ, თუ რა იქნება პროექტისგან მიღებული სრული სარგებელი, როგორც ადგილობრივი მოსახლეობისთვის და მუნიციპალიტეტისთვის, ისე ქვეყნისთვის. კონკრეტულ რიცხვებში გამოხატული ერთადერთი ინფორმაცია არის მონაცემი მოპოვების პროცესში დასაქმებულთა შესახებ, რაც შეადგენს 50 ადამიანს. თუმცა, ფინანსურად არ არის გაანგარიშებული თუ რა რაოდენობის სარგებელს უკავშირდება 50 ადამიანის დასაქმება და ნათქვამია მხოლოდ ის, რომ გაჩნდება „მაღალანაზღაურებადი“ მუდმივი სამუშაო ადგილები. ადგილობრივი მუნიციპალიტეტისა და სოფლისთვის სხვა სახის პირდაპირ სარგებელზე ანგარიშში საუბარი საერთოდ არ არის. ამასთან, პროექტის ხარჯებისა და სარგებლის ანალიზის ქვეთავში (3.3) ხარჯების ანუ დანაკარგის ნაწილში გათვალისწინებულია პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებული სოციალურ-ეკოლოგიური ზარალის ის წილი, რომელიც არაა დაქვემდებარებული ინვესტორის მიერ კომპენსირებას. აქვე ნათქვამია, რომ სახელმწიფოს მიერ კომპანიაზე უსასყიდლოდ რაიმე ქონების გადაცემა არ ხდება და, შესაბამისად, არაკომპენსირებული ზარალი მოსალოდნელი არაა. ამდენად, გამოდის, კომპანია ხარჯ-სარგებლიანობაზე მსჯელობისას (ისიც ძალიან ზოგადი, კონკრეტული მონაცემებს მოკლებული მსჯელობისას) საერთოდ არ ითვალისწინებს გარემოსა თუ მოსახლეობაზე მიყენებულ ზიანს, რასაც იმით ხსნის, რომ ყველანაირი სახის დანაკარგი, რომელიც პროექტის განხორციელებით იქნება გამოწვეული, სახელმწიფოს ფინანსურად აუნაზღაურდება. ხარჯ-სარგებლიანობის ანალიზისას პროექტის განხორციელებით გამოწვეულ ზიანთან მიმართებით მსგავსი მსჯელობა, რა თქმა უნდა, არასწორია. ის ფაქტი, რომ კომპანია ფინანსურ კომპენსაციას გადაიხდის პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებული სოციალურ-ეკოლოგიური ზიანის სანაცვლოდ, არ ნიშნავს ზიანის აღმოფხვრას. ყველასთვის კარგადაა ცნობილი, რომ სახელმწიფოსთვის კომპენსაციის სახით გადახდილი თანხა, ქვეყნის საერთო ბიუჯეტში შედის და არ ხმარდება გარემოზე მიყენებული იმ კონკრეტული ზიანის გამოსწორებას, რომლისთვისაც კომპენსაცია იქნა გადახდილი. შესაბამისად, ზარალი, რომელიც საპროექტო ტერიტორიის ბუნებრივ გარემოსა თუ სოფელ მუშევანის მაცხოვრებლებს მიადგებათ, ფინანსური კომპენსაციის გადახდით გამოსწორებული ვერ იქნება. ამგვარად, პროექტის ხარჯ-

განაშენიანება, რაც შესაძლებელია დამატებითი შემოსავლის წყარო ყოფილიყო სოფ. მოსახლეობისათვის. დაგეგმილი საქმიანობის უმეტესი ნაწილი წარმოადგენს ტყის მიწებს, შესაბამისად პროექტის განხორციელებისას ყველაზე დიდი ანთროპოგენური ზემოქმედება დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში არსებულ ფლორასა და ფაუნაზე ვრცელდება. პროექტის არ განხორციელების შემთხვევაში, შენარჩუნებული იქნება ტყის მერქნული რესურსები და ხერხემლიან და უხერხემლო ცხოველთა და აქ მობინადრე ფრინველთა საკვები ბაზა და საცხოვრებელი გარემო-პირობები. თუმცა დაგეგმილი საქმიანობიდან გამომდინარე იდენტიფიცირებულია ზემოქმედებები, რომლებიც ექვემდებარება სპეციალურად დაგეგმილი შემარბილებელი ღონისძიებების მეშვეობით მართვას.

ამავე დამატებით წარმოდგენილ დოკუმენტში ასახულია ინფორმაცია ხარჯსარგებლიანობის დამატებითი ანალიზის შესახებ, რომელიც ეფუძნება სოციალურ-ეკონომიკურ, გარემოსდაცვით და კულტურულ საკითხებს;

	<p>სარგებლიანობაზე საუბრისას, აუცილებელია სრულფასოვნად იყოს შეფასებული და დათვლილი ადგილობრივი გარემოსთვის მიყენებული ზარალი. ხარჯ-სარგებლიანობის ანალიზის ძალიან ზოგადი შინაარსის მიუხედავად, ქვეთავის დასასრულს გაკეთებულია არალოგიკური დასკვნა, რომელიც ქვეთავში მოცემული ინფორმაციიდან სრულებით არ გამომდინარეობს; კერძოდ, დასკვნაში ნათქვამია: „ზემოთ წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, შესაძლებელია შეფასდეს პროექტის სოციო-ეკონომიკური მიზანშეწონილობა, კერძოდ: პირდაპირი და ირიბი სოციო-ეკონომიკური სარგებელი, რომელსაც მიიღებს ქვეყანა (შემოსავალი სახელმწიფო ბიუჯეტში, ქონების და მოგების გადასახადების სახით მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე, საკმარისია იმისთვის, რომ მიზანშეწონილად ჩაითვალოს პროექტის განხორციელება და დასაშვებად იქნას მიჩნეული სოციალურ და ბუნებრივ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედება“. გაუგებარია, რას ეფუძნება ზემოაღნიშნული დასკვნა, რადგანაც ხარჯ-სარგებლიანობის ანალიზის ქვეთავში არაა წარმოდგენილი ზუსტი მონაცემები დანაკარგისა და სარგებლის ფინანსური ოდენობების შესახებ და არც ერთმანეთისთვისაა ისინი შედარებული.</p>	
<p>ა(ა)იპ მწვანე ალტერნატივა</p>	<ul style="list-style-type: none"> • კულტურულ ღირსშესანიშნაობებზე ზემოქმედება კულტურული მემკვიდრეობის სააგენტოს მონაცემებით, სოფ.მუშევანში დადასტურებულია X-XI და განვითარებული შუა საუკუნეების კულტურული მემკვიდრეობის ორი ძეგლის არსებობა: 1. ეკლესია, რომლის კედლებიც 2 მეტრის სიმაღლეზეა შემორჩენილი; 2. მუშევანის ეკლესია, რომლისგანაც ჩრდილოეთ კედელია შემორჩენილი. ანგარიშში ნათქვამია, რომ კულტურული მემკვიდრეობის აღნიშნული ძეგლები მნიშვნელოვანი მანძილით არის დაშორებული საწარმოო და კარიერის ტერიტორიიდან და რომ დაგეგმილი საქმიანობის პროცესში მოსალოდნელი ვიბრაცია არ გამოიწვევს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების მდგრადობის ან იერსახის დაზიანებას. აღსანიშნავია, რომ კომპანიის მიერ მნიშვნელოვან მანძილად მოხსენიებული დაშორება ერთ კილომეტრსაც კი არ შეადგენს. თუ გავითვალისწინებთ წიაღის მოპოვებითი საქმიანობის ხასიათსა და მასშტაბებს, რომელიც ითვალისწინებს ინტენსიურ და ხშირ აფეთქებებს, ერთი კილომეტრი არაა ის მანძილი, რომელიც 	<ul style="list-style-type: none"> • კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე ზემოქმედებასთან დაკავშირებით, გზშ-ის ანგარიშსა და სს „RMG Copper“-ის მიერ წარმოდგენილ დამატებითი (დაზუსტებული) ინფორმაციაში მითითებულია, რომ კულტურული მემკვიდრეობის აღნიშნული ძეგლები 1,5 კმ და 1,2 კმ მანძილითაა დაცილებული კარიერის ტერიტორიიდან და არ ხვდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების დაცვის ზონაში. გზშ-ის ანგარიშისა და წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, მადნის ტრანსპორტირების გზები არ გადის ძეგლების სიახლოვეს და დასკვნის სახით აღნიშნულია, რომ დაგეგმილი საქმიანობის პროცესში მოსალოდნელი ვიბრაცია არ გამოიწვევს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე

აფეთქებით გამოწვეული ბიძგების ისე განეიტრალებას შეძლებს, რომ მათ გავლენა ვერ იქონიონ XI საუკუნის ნაგებობაზე, რომლისგანაც მხოლოდ კედლებია შემორჩენილი. ამგვარად, კულტურულ ღირსშესანიშნაობებზე ზემოქმედების საკითხი სათანადოდ არ არის შეფასებული და გათვალისწინებული გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისას. შესაბამისად, ადეკვატური საპრევენციო და შემარბილებელი ღონისძიებებიც არ არის გათვალისწინებული ამ ზემოქმედების მაქსიმალურად შესამცირებლად;

- ხაზგასასმელია არქეოლოგიური ძეგლების საკითხიც. ანგარიშის მიხედვით, მიწის სამუშაოების დაწყებამდე, სალიცენზიო ფართობზე 2017-2021 წლებში მოხდა ტერიტორიის არქეოლოგიური შესწავლა საცდელ-სადიებო თხრილების საშუალებით. შესწავლის შედეგებით, საპროექტო ტერიტორიაზე ხილული არქეოლოგიური ობიექტები და არტეფაქტები არ ფიქსირდება. მიუხედავად იმისა, რომ საპროექტო ტერიტორიაზე ამ ეტაპზე არაა დაფიქსირებული არქეოლოგიური ძეგლი, მოპოვებითი სამუშაოების პროცესში მათი აღმოჩენის ალბათობა მაინც არსებობს; მითუმეტეს, თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ საყდრისის საბადოს სახით ამ რეგიონში უკვე აღმოჩენილია უძველესი არქეოლოგიური ობიექტი. ამას, ემატება ისიც, რომ არ გვაქვს ინფორმაცია გზმ-ის პროცესში ჩატარებული არქეოლოგიური კვლევის სანდოობის შესახებ: რამდენი სადიებო თხრილი გაკეთდა, რომელ ადგილებში და ა.შ. ანგარიშში სათანადო ყურადღება არ ეთმობა იმ საკითხს, თუ რა მოხდება მოპოვების პროცესში არტეფაქტის აღმოჩენის შემთხვევაში.

ზემოქმედებას. დოკუმენტის მიხედვით, გასათვალისწინებელია რელიეფის თავისებურებები და ჰიფსომეტრიული სხვაობები, რაც წარმოადგენს ბუნებრივ ბარიერს ვიბრაციის შემცირების მხრივ. აქვე მითითებულია, რომ მუშევანის საბადოზე აფეთქება მოხდება დაბალი მუხტით, რა დროსაც დოკუმენტაციის თანახმად, კომპანიის მიერ ჩატარდება კონკრეტულად ზემოაღნიშნული ძეგლებზე მონიტორინგი.

გარდა ამისა, ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, სს „RMG Copper“-ის სასარგებლო წიაღისეულის (მუშევანი 2-ის ოქრო-სპილენძის საბადო) ღია კარიერული წესით მოპოვებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ 2022 წლის 1 ნოემბრის N 430/ს ბრძანებით განისაზღვრა შემდეგი პირობა სს „RMG Copper“-მა უზრუნველყოს პროექტის გავლენის ზონაში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე ზემოქმედების მონიტორინგის წარმოება.

- არქეოლოგიურ ძეგლებთან დაკავშირებით, სს „RMG Copper“-ის მიერ წარმოდგენილ დამატებით (დაზუსტებული) ინფორმაციაში მითითებულია, რომ კომპანიის მიერ გზის, კარიერისა და სანაყაროს ტერიტორიაზე ჩატარებული სამუშაოების შესახებ ანგარიში საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად წარედგინა სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს. სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს მიერ, არქეოლოგიური არტეფაქტებისა და კულტურული ფენის არარსებობის

		<p>გამო, 2017, 2018 და 2021 წლებში გაცემული იქნა შესაბამისი თანხმობები და კომპანიას საპროექტო ტერიტორიაზე მიწის სამუშაოების დაწყების უფლება მიეცა. გზშ-ის ანგარიშს თან ახლავს სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს წერილი, სადაც გაცემულია დადებით დასკვნა ტერიტორიის შემდგომი გამოყენების თაობაზე.</p> <p>რაც შეეხება არტეფაქტების აღმოჩენის შემთხვევაში განსახორციელებელი ქმედებებს, გზშ-ის ანგარიშში მითითებულია, რომ: „დაგეგმილი საქმიანობის პროცესში დაცული იქნება კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ არსებული სამართლებრივი ნორმები, რასაც ითვალისწინებს „საქართველოს კანონი კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“. დოკუმენტის მიხედვით, სამუშაოთა მიმდინარეობის დროს არქეოლოგიური ობიექტის აღმოჩენის შემთხვევაში, „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის თანახმად, შეწყდება სამუშაოები და ამის შესახებ დაუყოვნებლივ ეცნობება შესაბამის უწყებას.“</p>
<p>ა(ა)იპ მწვანე ალტერნატივა</p>	<p>ბიომრავალფეროვნების კვლევა ანგარიშში, კერძოდ, 5.5.2 ქვეთავში, რომელშიც წარმოდგენილია ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გავრცელებული ფაუნის შესახებ, ნათქვამია, რომ 2020-2021 წლებში ჩატარდა ბიოლოგიური კვლევა; კვლევის მიზანი იყო მუშევანი 2-ის საბადოს ტერიტორიისა და მის მიმდებარედ გავრცელებული ფაუნის სახეობების შესწავლა. ქვეთავში ასევე წარმოდგენილია შერჩეულ საკვლევ უბნებზე განხორციელებული სავლე გასვლებისა და დაკვირვებების შედეგები; შედეგებზე დაყრდნობით, გაკეთებულია დასკვნა, რომ ცხოველთა მაღალი სიმჭიდროვის პოპულაციების არსებობა არ</p>	<p>დოკუმენტაციაში ასახულია საპროექტო ტერიტორიაზე ჩატარებული ბიომრავალფეროვნების კვლევების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია.</p> <p>წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, 2020-2021 წლებში საპროექტო და მიმდებარე ტყის ტერიტორიებზე ჩატარდა ბიოლოგიური კვლევა. წარმოდგენილია კვლევისას</p>

	<p>ფიქსირდება და სახეობრივი მრავალფეროვნებაც მცირეა. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ქვეთავში არაა წარმოდგენილი ჩატარებული კვლევის შესახებ დეტალური ინფორმაცია: 2020-2021 წლის კონკრეტულად რომელ სეზონებზე, რა პერიოდულობით და რამდენი ხნის განმავლობაში ტარდებოდა სავლე კვლევები, რომელი უბნები იქნა შერჩეული საკვლევ უბნებად, რა პრინციპით მოხდა მათი შერჩევა და ა.შ. ანგარიშში ასევე ვერ ვხვდებით ჩატარებული კვლევების დამადასტურებელ ფოტომასალას. ხაზგასასმელია პროექტის განხორციელების პროცესში ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეულობის საკითხიც. გზშ-ის ანგარიშის 6.8.2 ქვეთავში, რომელიც შეეხება ფლორასა და მცენარეულ საფარზე ზემოქმედებას, ნათქვამია, რომ საპროექტო ტერიტორიის ის ნაწილი, სადაც ჭრის სამუშაოებია გათვალისწინებული ხვდება სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე. აქვე ნახსენებია, რომ აღნიშნულ ფართობებზე ჩატარებულია ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების სახეობრივი შემადგენლობისა და მახასიათებლების დეტალური კვლევა (ტაქსაცია). მიუხედავად ამისა, ანგარიშში ვერსად ვხვდებით ჩატარებული ტაქსაციის შედეგებს და ინფორმაციას იმის შესახებ, დაახლოებით რა რაოდენობის ხე-მცენარე (სახეობების მიხედვით) მოიჭრება პროექტის განხორციელებისას და, ამ მხრივ, რამდენი იქნება გარემოზე მიყენებული ზიანის მოცულობა.</p>	<p>გამოვლენილი სახეობები და კვლევის ფოტომასალა, ტაქსაცია და გარემოდან ამოსადები მცენარეების ნუსხა. დოკუმენტის მიხედვით, ამოღებას ექვემდებარება იფანი <i>Fraxinus excelsior</i> ჯაგრცხილა <i>Carpinus orientalis</i> ნეკერჩხალი (მინდვრის) <i>Acer campestre</i> ქართული მუხა <i>Quercus petraea</i> subsp. <i>Iberica</i> (syn. <i>Q. iberica</i>) რცხილა <i>Carpinus betulus</i> (syn. <i>C. caucasica</i>) წიფელი (აღმოსავლური) <i>Fagus orientalis</i> ცაცხვი <i>Tilia caucasica</i> პანტა <i>Pyrus caucasica</i> ბალამწარა <i>Cerasus silvestris</i>.</p>
<p>საქართველოს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის მიერ წარმოდგენილი, ბოლნისის მუნიციპალიტეტის სოფელ</p>	<p>კომპანია გეგმავს გამოიყენოს ჯერ კიდევ 2011 წელს შპს „კავკასიის სამთო ჯგუფზე“ გაცემული „მუშევანი 2“-ის ლიცენზია, რომელიც იჯარით აქვს აღებული. RMG გეგმავს 11 ჰექტარზე მეტი ტერიტორიის ათვისებას და ღია კარიერული წესით ოქრო-სპილენძის მოპოვებას. კომპანიამ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მისაღებად გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს უკვე მიმართა. თუმცა სამინისტრომ RMG-ის მიერ წარდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში სათანადოდ მომზადებულად არ მიიჩნია და კომპანიას რამდენიმე ხარვეზის აღმოფხვრა დაავალა, რისთვისაც მას ორთვიანი ვადა განუსაზღვრა. მიუხედავად ამისა, ვშიშობთ, რომ ადვილად განადგურებით იხეირებს მხოლოდ კომპანია, ხოლო</p>	<p>ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სააგენტოს მოთხოვნის (2022 წლის 8 აგვისტოს N 21/4232 წერილი) შესაბამისად, სს „RMG Copper“-მა წარმოადგინა დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ დამატებითი (დაზუსტებული) ინფორმაცია (იხ. ლინკი: https://nea.gov.ge/Ge/GZSH/770), სადაც გათვალისწინებული იყო სააგენტოს მიერ განსაზღვრული საკითხები.</p> <p>სოფ. მუშევანის მოსახლეობის მიერ წარმოდგენილ წერილში არ არის სათანადოდ დასაბუთებული, თუ რატომ ეწინააღმდეგება მოსახლეობა დაგეგმილ საქმიანობას.</p>

მუშევანის
მოსახლეობის
კოლექტიური
განცხადება

მოპოვების დასრულების შემდეგ ადგილზე
გადათხრილი ტერიტორია და დაბინძურებული
გარემო დარჩება.

ადამიანის უფლებების საერთაშორისო სამართლისა და
საქართველოს მიერ რატიფიცირებული საერთაშორისო
ხელშეკრულებების შესაბამისად, ჩვენ სრული უფლება
გვაქვს, მონაწილეობა მივიღოთ იმ გადაწყვეტილების
მიღების პროცესში, რომელიც უშუალო გავლენას
ახდენს ჩვენს ყოველდღიურობაზე. სოფელ მუშევანში
ოქრო-სპილენძის ღია კარიერული წესით მოპოვება
არსებითად შეცვლის ჩვენს საცხოვრებელ გარემოს და
ამდენად, ჩვენი მოსაზრებები და პოზიცია
მაქსიმალურად უნდა იყოს გათვალისწინებული
შესაბამისი უწყებების მიერ. ყოველივე
ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ვაცნობიერებთ
რა, რომ RMG ჩვენს სოფელშიც იმოქმედებს მისთვის
აქამდე ჩვეული მეთოდებით, კიდევ ერთხელ
ვაფიქსირებთ ჩვენს პოზიციას, რომ ვეწინააღმდეგებით
კომპანიის მიერ სოფელ მუშევანში
სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებას და გთხოვთ,
თქვენი კომპეტენციის ფარგლებში, უზრუნველყოთ
ჩვენი პოზიციის გათვალისწინება.

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია
დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ
დეტალური ინფორმაცია,
შეფასებულია გარემოს კომპონენტებზე
და ადამიანის ჯანმრთელობაზე
ზემოქმედებების მასშტაბები და
წარმოდგენილია შესაბამისი
შემარბილებელი/საკომპენსაციო
ლონისძიებები.

გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის
თანახმად სააგენტო იღებს
გადაწყვეტილებას საქმიანობის
განხორციელებაზე უარის თქმის
შესახებ, თუ:

- ა) საქმიანობის განხორციელება
ეწინააღმდეგება საქართველოს
კანონმდებლობით დადგენილ
მოთხოვნებს ან
სასამართლოს/არბიტრაჟის კანონიერ
ძალაში შესულ გადაწყვეტილებას;
- ბ) სკოპინგის ანგარიშით, გზმ-ის
ანგარიშით ან/და ექსპერტიზის
დასკვნით დგინდება გარემოზე
ზემოქმედების ხასიათისა და
მოცულობის მიუღებლობა, გარემოზე
ზემოქმედების რისკის პრევენციის
შეუძლებლობა ან/და გარემოზე
ზემოქმედების შემარბილებელი
ლონისძიებების განხორციელების
შეუძლებლობა.

გზმ-ის ანგარიში და თანდართული
დოკუმენტაცია განიხილეს შესაბამისმა
ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა
გარემოსდაცვითი შეფასების
სხვადასხვა მიმართულებით,
რომელთა დასკვნებისა და
წარმოდგენილი დოკუმენტაციის

		<p>შეფასების საფუძველზე დადგინდა, რომ დაგეგმილი საქმიანობა განხორციელების შემთხვევაში არ დგას გარემოზე ზემოქმედების ხასიათისა და მოცულობის მიუღებლობა, გარემოზე ზემოქმედების რისკის პრევენციის შეუძლებლობა ან/და გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელების შეუძლებლობა.</p> <p>ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, სს „RMG Copper“-ის სასარგებლო წიაღისეულის (მუშევანი 2-ის ოქრო-სპილენძის საბადო) ღია კარიერული წესით მოპოვებაზე 2022 წლის 1 ნოემბერს გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (ბრძანება N 430/ს) და განესაზღვრა შესასრულებლად სავალდებულო პირობები.</p>
--	--	--